

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAS

za vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na tedensko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-10. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. Telefon št. 1157.

IZHAJA VSAKI DAN.

Ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj posredne številke se prodajajo po 3 nvd., (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd. CENE OGLOSOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke 24 mm): za trgovinske in obitne oglašje po 20 stotink; za o-mrtvice, zahvale, poslanice, oglašje denarnih zavodov po 30 stot. Za oglašje v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglašji po 3 stot. beseda, najmanj pa 10 stot. — Oglašje sprejema „Inseratni oddelek uprave Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

BRZOJAVNE VESTI.

Ministerski predsednik baron Beck.

DUNAJ 8. Ministerski predsednik baron Beck in soproga sta se danes zjutraj iz Merana povrnila na Dunaj.

Nižavstrijski deželni zbor.

DUNAJ 8. Danes se je sestal nižavstrijski deželni zbor ter je pričel razpravljati o deželnem proračunu za 1908.

Izjava ministra Andrassy-ja glede volilne reforme.

BUDIMPEŠTA 8. Finančni odsek parlamentarne zbornice je nadaljeval razpravo o proračunu ministerstva za notranje stvari. Minister za notranje stvari grof Andrassy je izjavil, da ne more določiti roka, kdaj predloži zakonski načrt o razširjenju volilne pravice. Nadeja se, da stori to na spomlad, meseca marca oziroma aprila. Temeljiti študij zaklepa izlasti razdelitev volilnih okrajev. Prejeto bi bilo, ako bi se že danes izjavil o načelih predloge. Proračun je bil potem vsprejet na splošno in v podrobnostih.

Dr. Wekerle in ban Rauch na Dunaju.

BUDIMPEŠTA 8. Ministerski predsednik dr. Wekerle je danes v spremstvu novoimenovanega bana barona Raucha odpotoval na Dunaj. Jutri predpoludne bo ban v cesarski palači zaprežen.

Bogata gledališna igralka.

DUNAJ 8. Dvorna igralka Katarina Schrott je kupila palačo Königswarter na Kolovratringu za 720.000 K, ter se v nji nastani, čim bo notranjost preurejena.

Dalmatinski finančni ravnatelj.

ZADER 8. Danes zjutraj je tukaj za pljučnico umrl finančni ravnatelj, dvorni svetnik Rihard vitez Beden.

Dva ruska anarhista aretirana.

INOMOST 8. V Buchsu sta bila aretirana dva ruska anarhista, ki sta se iz Švice hotela podati v Rusijo. Seboj sta imela štiri koluta orožja in 34.000 patron. Zaprla so ju v zapore okroglega sodišča v Feldkirchu.

Pogajanja radi sklepa trgovinske pogodbe med Avstro-Ogrsko in Srbijo.

BELIGRAD 8. Srbski delegat je po se danes zjutraj podal na Dunaj, da nadaljuje pogajanja radi sklepa trgovinske pogodbe med Avstro-Ogrsko in Srbijo.

Pruska poslanska zbornica.

BEROLIN 8. Trgovinski minister pl. Kleinhaben je predložil proračun. Podal je pregled proračunov 1906, 1907 in 1908.

BEROLIN 8. Poslanski zbornici predloženi pruski proračun zaključuje prihodke in izdatke s 3362.021.686 markami. Nasproti proračunu za 1907 pokazuje sklepna svota za 1900 povišanje za 161.947.756 mark.

Portugalski kralj obišče Brazilijo.

LIZBONA 8. Portugalski poslanik v Rio de Janeiro, Lampreia, je rekel na nekem razgovoru z zastopnikom lista „Illustração“, da namerava kralj Karlos dne 7. junija priti v Rio de Janeiro. Kralj goji že dolgo časa željo, da bi obiskal Brazilijo. Kralj pride v Brazilijo ravno na dan, ko se bo slavila stoletnica, odkar je dekret portugalskega kralja

Ivana odprl svetovni trgovini brazilijanska pristanišča.

Nesreča na morju.

LONDON 8. Izgubil se je parnik „Mount Royal“ ki je dne 2. t. m. odplul iz Antverpena v St. John. Na parniku je bilo 234 izseljencev, o tih 200 iz Ogrske.

Maroko.

PARIZ 8. Oklopni križar „Kleber“ in križar „Isly“ odplujeta te dni v Maroko.

Pomanjkanje discipline v francoski armadi.

PARIZ 8. Listi poročajo, da se je okoli 40 vojakov 7. dragonskega polka v Fontainebleau, ki niso dobili dopusta za božične praznike, v ponedeljek odstranilo iz vojašnice in da so se povrnila še le čez 8 dni. Vojski so raztrgali neko polkovno povelje, v katerem se je naznanilo, da se do nadaljnjih odredb ne bomo vojakom več ne dovolili dopusta. Polkovnik je pri vojnem ministerstvu predlagal, naj se polk premesti v drugo garnizijo.

PARIZ 8. Trije topničarji garnizije Douray, ki so bili kaznjeni z zaporom in so radi tega pobegnili iz vojašnice, so se podali v Lille, kjer so na tamošnjem kolodvoru razsajali in upili: Doli z armado! Zivio Hervé! Priti je morala vojaška patrola, da je razsajalce ukrotila in odvedla.

Rusija.

Oborožen upor roparjev.

PETROGRAD 8. Ko je hotela včeraj policija aretirati osebe, ki so se udeležile roparskih napadov, so se iste uprle z orožjem v roki. En policijski nadzornik je bil ubit, nek drugi in štirje redarji pa ranjeni. O roparjev je bil eden težko ranjen, deset jih je bilo pa aretiranih.

Vpliv industrije na narodni razvoj.

II.

Svoja izvajanja o relativnem nazadovanju slovenskega življa na Štajerskem vsled vpliva industrije ozir. boljših življenjskih odnosov v nemških industrijskih krajih, zaključuje pisatelj v graški „Tagesspost“ z besedami: „Iz teh podatkov crpimo lahko mi Nemci mnogo pouka“.

To-le pa velja v dvojni meri za nas Slovence, kajti se gre za našo kožo. Mi živimo vse preveč v nekem gardiju, veselimo se trenutnih uspehov, in si domišljamo v svoji indolentnosti, da smo že potli svojega narodnega nasprotnika. Če pa vendar-le uvidevamo, da se nam slabo godi, potem se jezimo na Nemce, Italijane, socialiste, vlado itd. in nečemo razumeti, da krivda tiči le v nas in da nasilje, zagrešeno nad nami, je še le posledica naše slabosti. Zamenjavamo radi posledice z vzroki.

Proti temu počasnemu, a stalnemu odkrivanju kamenčka za kamenčkom od našega narodnega skalovja vsled navale močnejših zunanjih valov, treba, dokler je čas, zgraditi jez, — in ta jez obstaja le v tem, da stremimo tudi mi po največji moči na vseh poljih narodnega gospodarstva, zlasti pa industrije in trgovine.

Iz one statistike smo razvideli, da se spodnještajerski kmet, izvaljen od boljšega

zaslužka v industrijskih krajih, izseljuje na Srednje- in Gornještajersko, kjer se raznarojuje. Kar velja za Štajersko, velja še v večji meri glede Koroškega in celo primorski Slovenci ne smejo biti tako brezbržni. Res je, da je naš položaj v toliko boljši, da se oni veliki privlačni centrum, kakšen je tržaški emporij, nahaja še v okvirju slovenskega ozemlja, radi česar je raznarojevanje vsled ojačenega narodnega zavedanja postalo nekam težje, nego je bilo doslej. Toda raznarojevanje se je do nedavno vršilo tu glede priseljencev (v manjši meri glede domačega prebivalstva) v naravnost velikanskem stilu; ravnotako v drugih mestih Primorske. Saj je etnografsko prebivalstvo Trsta, Gorice in drugih mest pretežno slovenskega pokolenja. V zadnjem času je tu postalo boljše, ali — ne varajmo se — raznarojevanje ni še prestalo.

In tu mala kon-tacija. Zalostno je, da moramo še le od Nemcev crpiti pouka glede naše mizerije. Pri nas ni pa nikogar, ki bi se lotil enakega statističnega dela glede vseh naših dežel in ki bi nam s tem pokazal naš položaj v pravi luči. Saj strokovnjakov ne manjka pri nas. In vendar bi izvršili s tem pravo narodno delo, ker resnica je ona, ki nas reši.

Da se torej povrtno k stvari! Pri nas treba nujno intenzivnega gospodarskega dela na vseh poljih. Ne smemo se strahopetno umikati tekmovanju z drugimi narodi z lenim opravičevanjem: — Re-veži smo! — Tu zamenjavamo zopet vzrok s posledico. Statistika slovenskih hranilnic dokazuje sicer, da naše narodno imetje ni ravno tako pičlo. Lega naših dežel ob morju in ob močnih derodnih vodah, ob križpetju raznih prometnih zvez pa je gospodarsko ugodna. Manjka nam le podjetništva, energije, trgovskega duha.

Te nedostatke treba torej odpraviti. In tu treba nam pred vsem praktične izobražbe, ki naj nam odpira večje gospodarsko obzorje. Treba vseh vrst gospodarskih — obrtnih in trgovskih šol; svoj razumski naraščaj pa moramo napotiti k praktičnim študijam, izlasti k tehničkim študijam. Razumništvo, ki sestaja iz samih juristov in duhovnikov, je slabo znamenje za gospodarsko moč kakega naroda.

Le tako bomo znali uporabljati v svojo korist neizogibni proces industrializacije naših alpskih dežel in uvaževati neizmerno važnost tržaškega emporija za slovenski narod. Treba strokovnjakov v snovanje akcijskih družeb in sindikatov, in ljudi, ki bodo na tem polju ledino orali. In ako potem, v okvirju našega narodnega ozemlja, vzcveta industrija in trgovina, potem se nam ne bo bati pojemanja našega življa vsled preseljevanja. Seveda ni smeti ob tem pozabiti tudi na negovanje intenzivnega poljedelstva, da bodo vsled razumnejšega izkoriščevanja zemlje mogli naši kraji preživljati več ljudi, nego dosedaj.

Na drugi strani pa ne smemo zanemarjati kolonij izseljencev v tuji zemlji in jih prepustiti njihovi usodi. Naučimo se pri Čehih, kateri skrbijo za češke manjšine v nemških industrijskih krajih kakor mati za daljnega sina, jih podpirajo toliko moralno, kolikor materialno in si ustvarjajo tako mesto odpadnikov narodne pionirje.

Napisali smo teh par misli, ne da bi si privsajali strokovnjaške avtoritete. Upamo pa,

imel straha pred njim, nisem se bal njegove navzočnosti, na katero nisem verjel, ampak bal sem se nove prevare svojih oči, bal halucinacije, bal groze, ki bi me popadla.

Dalje nego uro sem hodil sem in tja po trotoarju; potem mi je bila stvar le pre-neumna in vstopil sem. Sopol sem tako hlastno, da sem prišel komaj po stopnicah, in stal sem pač še deset minut pred vratni svoja stanovanja na hodniku. Mahoma pa sem zbral ves svoj pogum in vso svojo energijo in sem vtaknil ključ v ključavnico. Potem sem planil s svečo v roki naprej, odprahnil z nogo sobne duri, ki so bile samo priprte, in vrgl plah pogled na kamin. Videl nisem ničesar!

A!... kako olajšanje! Kako veselje! Kako osvobojenje! Živahno sem hodil po sobi. Vendar se še zmeraj nisem čutil docela pomirjenega. Večkrat sem se hlastno obrnil. Tema po kotih me je plašila...

Spel sem slabo; neprestano so me begali namišljeni šumi... Vendar ga nisem videl več. Ne. To je bilo pri kraju!

Od tega dne me je strah, kadar sem ponoči sam.

Čutim ga blizu sebe, okoli sebe... Nisem ga videl nič več, ne! In kaj bi to tudi delo, ko vem, da ni nič, ko ne verujem nanj?

In vendar me trpinči njegova podoba, ker moram neprestano misliti nanjo. Ene roka je visela na desno čez stol, njegova

da se tega vprašanja lotijo poklicani faktorji našega naroda. Naše skromno mnenje je, da bi se sklicala enketa, ki naj bi se bavila s pre-tresovanjem načina in poti k povzdigi naše industrije potom osnovanja akcijskih družeb, sindikatov itd. Taka enketa naj bi združila strokovnjake raznih vrst, ki bi na podlagi statistike in izkušenj v našem in pri drugih narodih ustvarili programatičen načrt.

Ali hitro, ker potreba je že skrajna!

Grehi avstrijske državne politike nasproti Italiji.

Nedavno je bil prinesel list „Alld. Blatt“ članek iz peresa Ewolda Paula, ki pripoveduje o protinemskem razpoloženju v Italiji. V vseh večih avtoritativnih listih Italije da je opažati neprikrito sovraštvo proti Nemcem. Bila bi velika gospodarska in politična pogreška — pravi avtor — ako bi se hotelo prezirati te pojave. Saj to da je ravno slabost našega časa, da noče razkrivati, kar se mora razkriti, ampak se izgublja v najnevarnejše slepomisenje. Izvestni italijanski krogi smatrajo namreč potrpežljivost in obzirnost od nemške strani — ne kakor to, kar naj bi bili — ampak kakor slabost. Zato da postajajo ščuvarji vedno glasnejši. Članek v nemškem listu zaključuje: „Zasmehuje se nas in zasramuje korak za korakom. Naš jezik je grd, naša obleka tudi; naše žene in naša dekleta so neljubeznjiva; vrhu tega smo mi bahški in domišljavi; zato menijo laški listi, da treba krcati po prstih vsacega Nemca, ki se šopiri po Italiji.“

Koliko da to, kar pripoveduje Ewald Paul o sovraštvu v Italiji proti Nemcem, odgovarja resnici, tega mi nečemo presojati in nas tudi toliko ne briga. To pa vemo, da to, kar pripoveduje Ewald Paul o sovraštvu proti Nemcem, velja v polni meri glede naše države. Če v tej sliki na mesto obsovržljenih Nemcev postavimo avstrijsko državo, a namesto od Paula obsojane potrpežljivosti in obzirnosti na strani Nemcev obzirnost in slepoto avstrijske diplomacije, potem smemo reči, daje nemški članek podal sliko, ki se jej more priznati fotografiska točnost. Tudi naša diplomacija noče videti v Italiji tega, kar v resnici je, tudi ona noče razkrivati, kar bi morala razkriti, tudi ona se izgublja v najnevarnejšem slepomisenju. Jedna razlika je pa vendar: kar smatrajo Italijani pri Nemcih za slabost, a je v resnici — po Paulu — le obzirnost in nestrpljivost, to je pri naši diplomaciji deloma obzirnost in obenem slepota. V polni meri pa velja tu sodba nemškega pisca, da se s tem na naši strani zagreša neodpustna gospodarska in politična pogreška!

O pogreški v državno-političnem pogledu ne treba izgubljati besed. Dokazuje jo zgodovina in naščevala se bo (na tem ne dvomimo) tudi v bodočnosti, ako avstrijski državniki ne odpro oči in pokažejo svoje odločnosti poprej, nego bo prekasno. Ne le pred, marveč tudi med točo ne pomaga več zvoniti!!

Kar se pa dostaje pogreške v politiki Avstro-Ogrske nasproti Italiji v gospodarskem pogledu, govore glasno vsakdanje izkušnje. Tej politiki se žrtvujejo največji gospodarski življenjski interesi naših južnih pokrajin: naše produkcije, naše trgovine. Skozi leta se je

glava je bila nagnjena na levo kakor spečega človeka... A dovolj! Nočem, nočem več misliti na to!

Kaj le neki je, ta obsedenost? Zakaj ta trdovratnost? Njegove noge so bile čisto blizu kamina!

Preganja me neprenehoma. To je blaznost! Vendar je tako. Kdo, on? Vem pač dobro, da on ne ekzistira, da ga ni v resnici. On živi zgolj v moji slutnji, v moji božani, v mojem strahu! Dovolj torej, čez in čez dovolj!

Da. Naj navajam še toliko pametnih razlogov, zbiram še tako svojo voljo in svoj pogum, ne morem več biti doma sam, ker je on tu. Ne bom ga videl več, ne bo se mi prikazal več, vem to. In vendar je vedno tu. V mojih mislih. Neviden je, a to ne brani, da bi ga ne bilo. On je za vratni, v zaprti o-mari, pod posteljo, v vseh temnih kotih, v vseh sencah. Če odprem vrata, odklenem o-maro, če posvetim pod posteljo, razsvetlim kote in sence, ga ni več; potem ga čutim za seboj. Ohrnem se, prepričan, da ga ne bom videl, da ga ne bom videl nikoli več. A vseeno ni zato nič manj za menoj...

Tc je neumno, a je grozno.

Kaj hočeš? Nič ne morem zato.

Ko pa bova v dveh, čutim jasno, da čisto jasno, njega ne bo več. Kajti on je samo tu, ker sem sam, edino le ker sem sam!

(Konec.)

PODLISTEK.

On?

GUY de MAUPASSANT.

Imel sem halucinacijo — to je bilo neoporekljivo. Kajti moj duh je bil ostal ves čas jassen in je delal logično in normalno. Možganom se torej absolutno nič ni pripetilo. Samo oči so se bile zmotile, so bile zmotile moje misli. Moje oči so imele vizijo, eno tistih vizij, kakor zavajajo lahkoverne ljudi, da verujejo na čudeže. Bila je nervozna nezgoda optičnega aparata, drugega nič; naval krvi morda...

Prižgal sem svečo in sem zapazil, ko sem se sklonil k ognju, da sem se tresel. Tudi sem se hitro zopet vzdignil, ker se mi je zdelo, kakor da me je sunil nekdo v hrbet.

Torej le nisem bil miren.

Šel sem malo po sobi; govoril sem na glas; zapel sem polglasno par kitic.

Potem sem zaklenil vrata dvakrat in sem se čutil malo pomirjenega. Priti vsaj ni mogel nihče noter v sobo. Usedel sem se zopet in sem premišljeval še dolgo o tem čudnem doživljanju; nato sem legel v posteljo in vpilil luč.

Par minut je šlo vse dobro. Pokojno sem

ležal na hrbtu. Potem sem začutil potrebo, da bi gledal po sobi, in ulegel sem se po strani.

Ogenj v kaminu je tlel samo še v dveh ali treh iskrach, ki so razsvetljevale ravno noge naslanjača. Zazdelo se mi je, da vidim zopet nasladi na njem moža.

Hitro sem prižgal zopet svečo. Zmotil sem se bil, videl nisem ničesar več.

Vseeno sem vstal in sem skril stol za posteljo.

Potem sem zopet ugasnil luč in sem izkušal zaspati. A komaj sem bil zadremal, sem videl v sanjah, natančno kakor v resnici vso strašno nočojšnjo sliko zopet. Prestrašen sem planil iz spanja, naredil luč, ostal v postelji in se nisem upal zopet zaspati.

A dvakrat sem kljub vsem naporom za trenutke zopet zadremal. In dvakrat se je prikazala slika zopet pred mojimi očmi. Mislil sem, da sem zblaznel.

Ko je prišel dan, sem se čutil malo olajšanega in spal sem mirno do poldne.

Prešlo je, popolnoma je bilo prešlo. Imel sem pač vročnico ali mero ali kaj sličnega... Kljub temu sem se zdel samemu sebi precej aboten.

Bil sem ta dan zelo dobre volje. Kosil sem v restavrantu, šel v gledališče in krenil potem domov. Ko pa sem se bližal svojemu stanovanju, me je prijel čuden nemir. Bal sem se, da ga zopet vidim — njega. Nisem

radi zavezništva z Italijo ubijala produkcija in trgovina z vinom — ta glavni vir dohodkov v siromašni Dalmaciji — v tisti Dalmaciji, ki bi je morala avstrijska država pomagati s podeseterjeno silo radi tega, ker je ta dežela gospodarsko propadla ravno vsled zločinkega zanemarjanja od strani države od francoske okupacije sem! Istotako trpi in propada radi avstrijske državne politike nasproti Italiji tudi naše ribištvo, ki je, oziroma je bilo izdaten vir dohodkov in važno živilo po vsej obali ob Adriji od najjužnejše točke Dalmacije, do našega sv. Križa, pak dalje preko Devina.

Vemo, da ne pripovedujemo nič novega, da so to že znana in premnogokrat naglašana dejstva. Ali moramo. Če neareče in nadloge ostajajo iste, ostajati morajo tudi tožbe. In sosebno še, če ostajajo iste in nespremenjene tudi znana brezbriznost, nesmiselnost in slepota državne uprave nasproti interesom lastnih državljanov!

Aplicirati smemo torej sodbo Ewala Paula in zaključiti se svojim četerim censem: avstrijska državna politika nasproti Italiji nas ubija gospodarski in politični; našo državo hočejo napraviti z vnanjimi zvezami močno, ne mislijo pa, da najprej mora biti na znotraj močna po blaginji in zadovoljnosti lastnih državljanov!

Hrvatska.

Pavel baron Rauch.

Novi hrvatski ban Pavel Rauch je bil rojen 20. februarja 1865 v Zagrebu. Rodbina Rauch izhaja iz Sedmogrške, a naselila se je v Hrvatski že leta 1560 in pripada najuglednejim aristokratskim rodbinam Hrvatske. Baron Pavel Rauch je mlajši sin prvega hrvatskega bana pod ustavnim režimom, barona Levina Raucha. Gimnazijo je dovršil v Zagrebu, pravo je učil pa v Budimpešti in na Dunaju. Govori perfektno hrvatski, madjarski, nemški in francoski jezik.

Od leta 1887 gospodari na posestvu Matinec pri Varaždinu, ki mu je je zapustil njegov stric, in kjer je uvedel uzorno gospodarstvo. Leta 1888 se je oženil s hčerjo dunajskega veleindustrijskega Baehleja. Zakon je bil pa kmalu na to ločen. Baron Rauch pripada hrvatskemu saboru kakor virilist od leta 1895. V svojih govorih se je pokazal kakor unionist najstrožje observance. Leta 1900 je pustil politiko. Od leta 1905 je zopet prihajal v sabor, kjer je v nekem ostrem govoru obsodil postopanje „narodne“ stranke. Po reški resoluciji se je pridružil srbsko-hrvatski koaliciji, ki ga je poslala v ogrski državni zbor. Po dveh mesecih se je pa mandat odpuštal ter izstopil iz hrvatsko-srbske koalicije, katere politika mu ni ugajala.

Novi ban o položaju, in njegove načrti.

Baron Pavel Rauch je po svojem povratku z Dunaja vsprejel v Budimpešti več časnika, katerim je izjavil: Začasno ne bo moja glavna naloga, da osnujem novo unionistično stranko. Za to bo čas po volitvah. Tedaj se resno lotim tudi tega posla. Tedaj bom apeliral na vse stranke in frakcije, ki stoje na podlagi hrvatsko-ogrsko pogodbe. Vsekako bo moja resna naloga, da ob vsaki ceni sestavim blok, ki bo sposoben, da pravzame vodstvo naroda v deželi. Ali to nikakor ne znači, da bi se mogla povrniti Khuenova vlada. Ta bo jazen je potsem neopravičena. Nadejam se, da moj načrt vspe. Kar se tiče mojega programa, smem morda opozoriti na dejstvo, da je politična javnost toliko na Ogrskem kolikor na Hrvatskem čakala pol leta na to, da je moj prednik na banski stolici Rakodczay prišel na dan s svojim programom. Vsekakor ne mine mnogo časa, da javnost sezna, na temelju katerega programa da nameravam jaz razviti svoje delovanje na Hrvatskem. Za sedaj moram reči le to: Na političnem polju si bom prizadeval, da se odstrani obstoječe nesoglasje in nesporazumljenje med Ogrsko in Hrvatsko, ker sem uverjen, da brez medsebojne slege ne more biti govora o zdravem razvoju razmer na Hrvatskem. Uporabiti hočem ves svoj vpliv, da se sedanji ogrsko-hrvatski spor poravnava. Prepričan sem, da se glede rešitve jezikovnega spora, vsled katerega je nastal ves konflikt, najde način, ki zadovolji obe stranki. Na upravnem polju zapričem politiko, ki bo sposobna, da učvrsti pred narodom ugled državnih organov. Umeje se samo ob sebi, da mi bo na gospodarskem polju glavna naloga povspenjanje narodnega blagostanja. Samo umni razvoj narodnega gospodarstva, napredovanje poljedelstva je v stanu zajamčiti deželi procvit v vsakem pogledu.

Glede ministra za Hrvatsko Gejze pl. Josipovića je baron Rauch rekel: Dosedaj nisem imel prilike, da izmenim svojih misli s hrvatskim ministrom Josipovićem. Po mojem mnenju pa ni sedaj nikakega razloga, da bi imel minister Josipović odstopiti. Z mojim imenovanjem za bana se ne izvede nikaka osebna sprememba v ministerstvu.

Krogi, ki so obveščeni o namerah novega bana, zatrjujejo, da bo tudi novi ban skušal novo srečo s tem, da osnuje unionistično stranko, toda na povsem novih podlagah. Ako se baronu Pavlu Rauchu ne posreči

sestaviti nove unionistične stranke, bo vladal on tudi brez stranke. Kako namerava v tem slučaju urediti svoje postopanje, to je seveda njegova tajna. Splošno mnenje je, da imenovanje barona Raucha ne pomenja spremembe sistema, ampak samo nov poskus, da se vspostavi sporazumljenje med Ogrsko in Hrvatsko. Še le, ko bi to ne uspelo, moglo bi priti tudi do spremembe sistema. Vrhni krogi so pa trdno sklenili, da se bodo strogo držali ustavnih mej v Hrvatski, dokler bo to možno. Ako se pa izneveri nada, ki jo v tem hipu goje merodajni krogi v Hrvatski, se bo vladalo tudi brez sredstev, ali samo v okvirju zakona. Po tem takem imenovanju barona Pavla Raucha banom nikakor ne pomenja rešitve hrvatske krize.

Kaj prinese Hrvatski novi ban? Mnenje ogrskega državnika.

„Magyar Hirlap“ je priobčil razgovor z nekim ogrskim državnikom, ki je rekel, da je izključeno, da bi zamogla ogrska vlada z imenovanjem bana Raucha združiti tudi državnopravne žrtve. Program Rakodczaya in odobritev istega od strani ogrske vlade ni smeti razumeti tako, kakor da bi vlada ta program vrgla Hrvatim že v naročje. Koncesije tega programa so bile obljube za slučaj, da nastane na Hrvatskem mir. Hrvatska zamore v okvirju člena 30. zakona iz leta 1868 računati le na delne ugodnosti, toda prej je treba da se Hrvatska pomiri. Baron Rauch ne vzame torej v Zagreb, vse hrvatsko državno pravo. Sicer pa ni baron Rauch zahteval nikakih daljnih koncesij in meni, da napravi red tudi brez takih koncesij.

Pejačević o Rauchovem imenovanju.

Bivši hrvatski ban dr. Teodor grof Pejačević izjavil se je o imenovanju barona Pavla Raucha banom: Ne polagam velikih nad v novoimenovanega bana. Ko bi bil postavljen pred alternativo, da izbiram med dr. Rakodczayem in baronom Pavlom Rauchom, odločil bi se za to, da ostane dr. Rakodczay na banski stolici. Za sedaj se nočem aktivno umešavati v hrvatsko politiko, kakor sem to svoječasno razložil dr. Wekerlu. Omejale bom na to, da bom kakor miren razmotritelj iz lože sledil dogodkom, ki se bodo odigrali na hrvatskem odru pod egido novega bana.

Dr. Bauer kandidira v Jaski.

Minolo nedeljo je bil v Jaski velik volilni shod, na katerem so sodelovale vse stranke koalicije. Kandidatom je bil enoglasno proglašen vseučilišni profesor dr. Bauer.

Nova trozveža?

Iz Pariza javljajo, da se potovanju francoskega ministra za vnanje stvari, g. Pichona, v Madrid pripisuje velika važnost. Ta obisk je baje v zvezi z načrtom za ustvaritev nove trozveže: med Francijo, Anglijo in Španjo. Iz sedanjega sporazumjenja med temi državami za paralelno postopanje ob mednarodnih vprašanjih da ima navstati prava, za gotovo dobo obvezna zveza.

Koliko resnice je na teh vesteh, nam pokaže gotovo že nedoljna bodočnost.

Drobne politične vesti.

Preosnova papeževnega državnega tajništva. „Italie“ javlja, da priobči papež v kratkem motu proprio o preosnovi državnega tajništva. Državno tajništvo bo v bodoče obsegalo tri velike oddelke, namreč za politične in diplomatske stvari, za izredne cerkvene stvari in dvorno kancelarijo za viteške redove, ki so bili doslej podloženi tajništvu brevejev. To poslednje tajništvo se odpravi.

Novo posojilo dunajskega mesta. Dunajski mestni svet je vsprejel predloge magistrata glede najetja posojila v znesku 360 milijonov kron. Poročilo mestnega sveta pride jutri pred občinski svet.

Iz Bolgarske. Narodno sobranje je zaključilo svoje zasedanje in ministerstvo poda knezu svojo ostavko. Gotovo je, da pridejo na vlado demokrati.

Dnevne vesti.

Na adresu socijalne demokracije piše puljski „Omnibus“ v nekem članku z ozirom na trpko kritiko, ki jo je napisal neki delavec v „Piccolu“ o postopanju voditeljev socijalne demokracije povodom zadnjih štrajkov:

„To so dragoceni in resnični podatki. Kdor ne pozna ekscelentnih razmer v Trstu in vsem Primorju, bi moral misliti, da so morali socijalisti in liberalci pripoznati zasluge Slovincer. Žalibog, da se hudo moti, kdor tako misli.“

Le nadaljujte se svojim nasprotstvom proti Slovanom, storite, kar hočete. A le z vsem tem si boste grizli ustnice, ko bo prepozno. Narodni delavski organizaciji, ki je znala osvoboditi toliko delavcev in jim povrniti človeško dostojanstvo, osvobodivši jih od rdečega terorizma, naše najsrčnejše čestitke.

Žaljenje brez konca in kraja. Pšejo nam: Dne 4. t. m. sem bil šel v lekarno Picciola, da kupim neko zdravilo za svojo soprogo. Vprašal sem farmacevta po zdrav-

niku dru. Letiću. Farmacevt je zmajal z glavo, češ, da ne ve. Ko sem na to vprašal po gospodu dru. Grzetiću, so mi odgovorili zatrdljivo, da imajo — oba skrita v stranski sobi, ker sta bolna.

Mene je to vedenje tako jezilo, da sem se pozneje vrnil v lekarno, da sem jim po vedal, da hočem naslednjega dne povedati javno, kako se govori o naših zdravnikih. Ko sem se na to — zapustivši lekarno — oddaljil nekoliko korakov, je pritekel za menoj eden farmaceutov ter me prosil, naj ne zamermim, ker da se je le — šalil.

Hvala lepa za take šale! Naj nas — če ne morejo drugače — žalijo po svojih listih, na shodih, naj nam nasprotujejo na voliščih, ali v lekarno vendar ne spada narodna sovražnja, ker tu mora biti mesto jedino le človekoljubja. Tako menimo mi, ki smo baje barbari. Če pa civilizovani gospodje, ki so lizali avito kulturo iz vseh skled, potem pa zopet hvala lepa za tako kulturo!! Potem pa že raje ostajamo — barbari, to je: ljudje s človeškim srcem v prsih!!

Propadanje kamenošeske obrti. — (Dopis). — Kraški kamenosek ima največ zaslužka pri spomeniških in poluspomeniških stavbah, kakoršna so javna poslopja in druge palače, ki so bile do sedaj zidane ponajveč v slogu renesance ali sličnih slogih. Ti slogi zahtevajo obilo profiliranih izbočenih okrasov, ki se ne dajejo izdelati iz nobene snovi tako fino in trpežno kakor ravno iz kraškega mramorja.

Beton ne bo imel obstanka, ker proizvaja cement tekotom 10 do 15 let neko kremenovo sol, ki je raztopljiva v vodi; če je prišel dež od nje in posebno če je voda zamrznila v malih razpoklinah, ki jih napravljajo kristali te soli, tedaj se beton kaj hitro krši. Zato so v severnih krajih, kjer bi mraz timave škodoval, ti okrasni v veliki množini iz opeke. Zaradi cementa bi ne bilo torej tolike nevarnosti za kamenošesko obrt, vsaj v bodoče ne. Več nevarnosti prinaša secesionistični slog, v katerem se je počelo zidati: pročelje golo, par možočnih potez od strehe do tal in dve, trije umetniški okrasni. To ni za kraški kamen. Še onih izbočenih obraskov primanjkuje, ki so bili še celo pri najnavadnejših hišah neobhodno potrebni iz kamena, kakoršni so okvirji pri oknih in vratih.

Kakor vsi kraji kamenolomov je pošiljala tudi Nabržina največ obdelanega kamena v Budimpešto in v drugi vrsti na Dunaj. Posebno mnogo se ga je vporabilo za časa razstave v Budimpešti; tudi potem še, dokler ni prišlo do stavbarske krize.

Seveda, velike palače se zidajo trdno in stoje na stotine let in tudi navadnih poslopj za stanovanja je enkrat dovolj za več let. Da enkrat zmanjka dela, to so sprovodili gospodari kamenolomov in v strahu, da bi jim ne zaostal že razkrili ali celo nalomljeni kamen, so si začeli konkurirati na nečuden način, tako, da so se cene nakrat znižale do skrajnosti. Dalje ni bilo možno. Zato so se združili gospodari kamenolomov za nekaj kartel, ki pa ni imel vspeha.

V tistem času so se socijalisti s podvono vno začeli zanimati za Nabržino. In naš delavec? Ta je bil v pravem pomenu besede: revež. Delal je od zore do mraka. Služil je sicer prilično mnogo: dobival je namreč plačano od kosa. Toda zraven kamenoloma ali klesarske delavnice je — krčma: po trudopolnem dnevu njegovo pribežališče.

Kaj bi neki družega počel nego v krčmi? Mari se je kdo drugi brigal zanj nego krčmar? In ta ga gotovo ni učil, kako naj pametno porablja nekaj časa tudi za svojo osebo, kako naj v prid obrne krvavo zaslužen denar! Malokdo je bil tako močen napram tem zmotam, da si je prihranil svotico in si žujo prekrbel lastno hišico.

Mari se je kedo brigal za delavca, da-li bo imel tudi v bodoče trajen zaslužen na rodni zemlji? In če bi to ne bilo možno, da bi se toliko izobrazil, da bi mu bilo možno pomagati si v svet? S čitalnico so se poskušali med gospodari slabo obnesli; pa naj se delavec izobrazil, ki je moral, komaj oddahnilvi se od napornega dela, spet na roboto?!

Tako so našli socijalisti naše delavce in povečali so zmoto med njimi s tem, da so hujskali zoper vero, za katero se itak še prej nikdo ni zmenil, in proti sedanjemu radu človeške družbe, o katerem naš delavec ni imel nit pojma.

In te vboge pare so res mislili, da je to krivo njih nesreče.

Neroden je bil naš delavec, ko so ga razmere prisilile, da je počel misliti in te ne-rodnosti mu ni smeti toliko zameriti.

Zato pa budi vsem resničnim prijateljem našega delavstva najnujnejša naloga, da je poučujejo, da je izobražujejo in da skrbje za dobro moralno vzgojo našega delavstva. Tudi socijalni demokraciji budi povedano, da delavstvu ni pomagano še z večnimi agitacijami za več plačila, marveč da treba isto tudi navajati, da računa in da primerno in koristno porablja, kar je zaslužilo.

Popravek V zadnji ostavek včerajšnjega entrefileta pod naslovom „Češko-nemško sporazumjenje“ se je urinila neljuba pomota, ki kviri smisel dotičnega stavka. Citati treba:

Tu treba pripomniti, da je razpoloženja v nemških listih na Češkem jako vojevito. Kar pa zahtevajo ti listi, bi ne značilo drugega nego pripoznanje od strani Čehov, da imajo Nemci pravico do prvenstva, do privilegirane mesta nasproti Čehom.

Tržaškemu slovenskemu učitelstvu. Danes popoldne začno predavanja v „Trg. domu“, ul. S. Francesco 2. — Nocoj je tudi predstava „Vzgojitelja Flachsmanna“, za učitelstvo zanimive drame.

Brezverstvo in religija. Upravno sodišče je izdalo dne 31. m. zanimivo razsodbo, Zakonska Mak iz Niederochlitz na Češkem sta prijavila okrajnemu glavarstvu, da se svojima štiri-oziroma šestletnima otročičema izstopita iz katoliške cerkve in da postaneta brezverska. Okrajno glavarstvo pa izstopa otročičev ni vzelo na znanje in je ta odlok utemeljilo stem, da otroci iz pod sedmega leta morejo odstopiti od kake vere le v slučaju, ako menjajo vero. Brezverstvo pa ni nikaka religija. Namestništvo v Pragi in ministerstvo za bogocastje sta odbili rekurs starišev proti odloku okrajnega glavarstva. Istotako je bila odbita tudi pritožba na upravno sodišče ter je bil pravni nazor okrajnega glavarstva pripoznan pravim.]

Državna podpora za nakupovanje krme. Kakor čujemo, je država nprava določila v rečeni namen za vse Primorje 79.000 kron. V razmerju s potrebami je ta svota prava ironija. Za tržaško okolico je n. pr. določenih borih 3000 K, a za gorški okraj 9000 K. Ali če je že svota, določena za okolico, prava bagatela, pravi Blažev žgen, pa je podpora za gorški okraj z njega velikim številom potrebnih posestnikov naravnost v zasmeh. Kje je tista velika svota, ki so jo bombastično napovedovali izvestaj listi in ki da jo je izposloval neki izvestaj poslanec za gorški okraj?!

Ni se z lepa to naše siromašno in lahkoverno ljudstvo tako farbalo, kakor v tem slučaju.

Razglašanje letošnjih narodnih pesmi. V nedeljo popoldne se je vršilo pri sv. Mariji Magdaleni spoonji drugo oficijelno razglašanje priprostitih pesmic za letošnjo predpustno sezono. Kakor prejšnjo nedeljo v Škedenju, tako je bila tudi pri sv. Magdaleni spodnji lepa udeležba od strani domačega ljudstva, ki je z velikim zanimanjem sledilo izvajanju mičnih in melodioznih pesmi. Tudi minolo nedeljo sta društvi „Velesila“ in „Slava“ skupno in ob spremljevanju godbe proizvajali nove pesmice, ki so bile vse brez izjeme, navdušeno vsprejete. Najbolj sta ugajala valčka: Valentičev „Tvoje oči“ in Ferluže „Deklica mala“. Ta dva valčka sta si jednako veljavna, samo da ima Valentičev krasno besedilo, popolnoma odgovarjajoče skladbi. Tudi drugi pesmici, andante, sta lepe. Prvi škodi, da ima samo en motiv, drugi (Ljubček moj), da je melodija precej znana. Priporočati je skladateljem, da za take slučaje ne pošiljajo pesmi, ki so jim melodije več ali manje slične že poznanim.

Društvi sta jako hvaležni skladateljema, ki so — uvaževaje njih namen — doposlali pesmice. „Velesila“ in „Slava“ izrekata torej iskreno zahvalo skladateljem gg. nadučitelju Valentiču, naučitelju Ferlužu Stefanu in I. Bonamu na njih požrtvovalnosti in trudu.

Odbora pevskih društev „Velesila“ in „Slava“.

Hrvatsko primorsko gledališče.

Sinoči se je predstavljalo „Zimsko sunce“. O tem delu Car Eminovem se je že toliko govorilo, da je občinstvo pričakovalo vpriporitev istega z vpravičenim zanimanjem.

Slika iz istrskega življenja, ki jo nam tu podaja Car-Emin, je posneta iz nam znane miljeja narodne borbe v Istri. Pisatelj je ustvaril nekoliko tipov iz karakterističnega istrskega političnega življenja, isto vporabil za fabulo k svoji drami, v kateri je vodilna nit ljubzen do naroda, in tako narisal s širokimi in živimi barvami sliko iz istrske narodne borbe, ki s svojim realizmom priklanja zlasti gledalca, ki pozna ono življenje in vidi v kakem tipu reminiscenca iz nedavnih dni. Čisto ročoljubje, ki preveva ves komad je občinstvo tupatam spravilo do navdušenja ob odprtem odru.

Igralo se je povoljno, v nekaterih scenah celo izvrstno. Omenjamo pred vsem g. Markovića v vlogi brodolastnika Mikula, pravega istrskega morskega medveda. Pohvalno omenjamo tudi g. Hajduškovića (Jelka) in gg. Veselinovića (Kamilo), Petrovića (dr. Mirko) in Hajduškovića (Kuzmič). Za komiko je skrbel g. Ambroš (gostilničar).

Danes bode se predstavljala Otto Hrvatova komedija „Vzgojitelj Flachsmann“. Ta igra je že nekoliko let v repertoarju vsah boljših gledališč. „Vzgojitelj Flachsmann“ ima velik pedagoškičen pomen, ker se odigrava v ljudski šoli, kjer nastopijo učitelji raznih vrst in naziranj. Resnost in humor sta nanašana v Ernstovi realistični sliki iz učiteljskega življenja. Igra za to zanima vsakogar,

ki je posedaval kedaj po šolskih klopih, zlasti pa seveda učiteljstvo samo.

Intendant zagrebškega gledališča, slavni umetnik g. Andrija Fijan, dospe danes v Trst ob 5^{1/2} pop. Nastopi v soboto v ruski drami „Nastop strasti“ in v nedeljo v „Hamlet“. Glede obeh dram spregovorimo nekoliko v podlistku dotičnega dne.

Tržaška mala kronika.

Niti plinovih cevi ne puste v miru. Mehaniški vodja v plinarni, Ivan Škerlj, je naznanil policiji, da so predsinočnem zgornje nekateri plinovi ceni v vrednosti 100 K iz ulice Montecucco, kjer so ravno nadomestili stare plinove cevi z novimi.

Ulom ob belem dnevu. Karl Grego, uradnik pri tržki Mario Demetrio v ulici Coroneo, je predvčerajšnjem ovadil policijo, da so neznani tatovi predvčerajšnjem med 10 in pol do 12 opoldne — med tem ko je bil on odsoten iz urada — odprli vrata z vetrihi in ulomili predal pisalne mize, od koder so odnesli 40 K.

Sovražnik muzike. Morda pa mu delamo krivico, morda je celo oboževatelj muzike, saj so razni polifoni, mehanični muzikalni aparati, pianole in kako se še imenujejo oni nestorji, le karikatura božanstvene muze. Zakaj se je torej težak Luigi Rossetti predvčerajšnjem tako razljutil proti mehaničnim orgljam v gostilni Francičke Vrabiz v ulici Maurizio, prav za prav ne vemo. Vemo le, da je zaludal proti njim kozarec piva, prevzročil škodo 100 K in splasil vse goste. Zato ga je policija tudi aretirala v njegovem stanovanju v ulici Solitario.

Letajoča suknja z 9 kg kave. — Ta čudež se je dogodil predvčerajšnjem ob zidu proste luke. Zunaj ob zidu je stal mladenič; njegove oči so bile obrnjene navzgor, kakor da bi njegova duša v topli molitvi se dvigala k nebu. A glej čudež, kar na enkrat iz višav prišli k njemu suknja in v suknji 9 kg kave. Bil je ušiščan. A imel je smolo, ker današnji prozični časi ne znajo ceniti poezije čudežev. Videla ga je najbolj prozična institucija naših časov, slavna policija, ki ne verjame na čudeže, in ga peljala tja, kjer je jok in škripanje zob.

Tat je 25-letni težak Rudolf Glason; njegov sodrug, ki mu je vrgel suknjo z nortranje strani proste luke, pa je ostal neznan.

Loterijske številke izrebane dne 8. januarja 1908.

Prava 37 67 60 13 32
Lgova 31 3 7 89 41

Koledar in vreme. Danes: Severia op. — Jutri: Pavel opat. — Temperatura večeraj ob 2. uri popoldne + 8⁵⁰ Cel. — Vreme večeraj: megla, oblačno, dež.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena.

Smešnica. Učitelj: Kdo ti je pomagal napraviti nalogo, Tonček? — Tonček: Nič! — Učitelj: Govori resnico, ti ni li pomagal tvoj stariji brat? — Tonček: Ne! — Učitelj: Torej si sam naredil nalogo? — Tonček: Ne, on jo je naredil sam.

Društvene vesti.
Prvi plesni venček „Slavjanske čitalnice“ se vrši v soboto dne 11. t. m. ob 8 in pol uri zvečer. Ples vodi g. prof. Umek. K obilni vdeležbi vabi odbor.

Pevsko društvo „Zora“ na Vrdeli bo imelo v nedeljo dne 12. t. m. ob 4. uri pop. svoj redni občni zbor v „Gosp. društvu“ na Vrdeli.

Pevsko društvo „Slovan“ na Padričah bo imelo v nedeljo ob 4. uri popoldne v gostilni g. Josipa Grgiča redni občni zbor, za katerim bo sledila pevska zabava.

Jubilejni ples. Jubilejni ples priredi tržaško vojaško veteransko društvo „Cesar Franc Jožef“ dne 25. januarja v gledališču „Politeama Rossetti“ povodom jubileja vladanja njegovega veličanstva cesarja.

Društvo „Narodni dom“ v Trstu sklicuje za petek dne 24. januarja 1908 v gornjo dvorano restavracije „Balkan“ ob 8. uri in pol zvečer občni zbor z naslednjim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blaginika. 4. Poročilo pregledovalnega odseka. 5. Sklepanje o predlogu odhodu, da se društvo razide.

Za sklep o razidu društva treba glasom zadnjega odstanka § 12. društvenih pravil tričetrtinske večine in prisotnosti dveh tretjin vseh členov.

Z obzrom na to in ker se je moral občni zbor že trikrat odložiti radi ne-sklepnosti, prosimo, da se vsi člani gotovo udeležijo tega občnega zbora.

Predsedništvo.
Veliki trgovski ples. Jeden najslajnejših plesov, kar se jih priredi v tej sezoni, bo gotovo Veliki trgovski ples, ki ga priredi

„Trgovsko izobraževalno društvo“ dne 18. januarja 1908 pod geslom: V korist izobrazbe in napredka. V krasno odlični veliki dvorani „Narodnega doma“ proizvajali se bodo različni lepi plesi, med tem tudi prvi krat na tržaških tleh Moravska beseda s petjem, v pestrih moravskih narodnih nošah. Sviral bo vojaški orkester tukajšnjega pešpolka št. 97.

Odbor za Ciril Metodov ples. Ker ni bilo včeraj radi gled. predstave odborove seje, bo seja jutri v petek, ko ne bo predstave. Naprošeni so vsi gg., da se seje gotovo vdeležijo.

Za veliki planinski ples se je osnoval, kakor že omenjeno poseben odbor naših č. narodnih dam in gospic, ki je pričel že tudi svoje marljivo delovanje, da čim častneje izpade ta velika planinska prireditev, dne 1. februarja 1908.

Ker vemo, da bo slavno narodno občinstvo tudi to pot dokazalo naklonjenost slovenskemu planinstvu nam bo vsak prispevek in dar hvaležnostjo dobrodošel, koje prosimo da naj se blagovolji izročiti na naslov: g. Roža dr. Gregorin-ova ul. Giorgio Galati št. 18. (Nar. dom.)

Vesti iz Goriške.

Živnorojskim nadzornikom pri kmetijski družbi Kranjski je imenovan Adolf Ribnikar.

x Ponesrečen kurjač. V nedeljo po treh jutraj se je čudno ponesrečil v predoru pred Bistriško postajo 33-letni kurjač Ivan Znidaršič iz Leskovca pri Krškem. Z velikimi kleščami kakoršne rabijo na železniških strojih, hotel je namreč vzleči iz peči kose žlindre; pri tem pa so ga klešče, odbite od zidovja vdarile z vso močjo ob levo lice ter mu je do cela raztrgale. Ako bi ga ne bil v naglici prijel preglednik, ki je bil slučajno na stroju, padel bi bil Znidaršič pod vlak. Žni deršič je jako inteligenten človek; izučil se je sam, ne da bi bil kovač ali ključavničar, za strojevodjo ter je še le minoli teden z prav dobrim uspehom položil dotični izpit. Vlak je imel pol ure zamude. Ponesrečenca so prepegljali v goriško bolnišnico in je upanja, da okreva, ako se mu kri ni zastupila po umazanih kleščah.

Iz Sežane. Dne 2. t. smo imeli tu v Sežani našega državnega poslanca Alojzija Strekelja. Da si shod ni bil javen in so bila pozvana samo županstva, vendar je bil dobro obiskan od vseh strani okraja. Shod se je vršil v Mahoričevi restavraciji. Gosp. poslanec je poročal o svojem delovanju in se je posebno bavil s potrebami kmet-kega stanu. Navzoči možje so z veliko pažnjo sledili izvajanjem. Dokaz za to je bilo veliko zanimanje ob vsaki točki. Ravno to pa je razlog nekaterne v Sežani; a ker ne vedo drug zega, očitajo g. poslancu, da je napadal nasprotno stranko. To pa ni res, je izmišljeno. Pisec teh vrstic je bil ves čas navzoč in ni slišal nikakih napadov ne na sežanske in ne na klerikalce sploh. Le glede volilne reforme za Goriško je rekel, da na rodno-napredni poslanci niso glasovali za to kričeče-krivično reformo, klerikalci pa za. To pa ni bil nikak napad, ampak le konstatacija notorične resnice.

In če bi bilo tudi res, vendar ne bi smeli biti gospodje tako občutljivi. Državno-zborske volitve niso tako daleč za nami. So-li imeli tedaj kakega obzira do političnih nasprotnikov? Ali se niso ravno oni borili z najostrejšimi sredstvi? Kako so nastopali proti dru. Gregorinu, kako so kričali proti njemu, ker je hotel nastopiti pot pomirjenja, proglasivši svojo kandidturo na izključno narodni podlagi? Ali so gospodje že pozabili na svoje lastno delo? Domisljijo naj si pregovor: kdor meče kamenj tja čez, se ne sme čuditi, če tudi z one strani leti kamenje! — Tedaj je to gonjo — to slepo strankarsko strast — obsojal sleherni razumni Kraševac in obsoja jo tudi danes. Povsodi po Krasi vidimo in čujemo, da je naš kmet že do grla sit tega zastupljenega strankarskega prepira. Tako so možje tudi po shodu dne 2. t. m. ostali zbrani v pogovorih in so za rednost obsojali prehude strankarske prepire, ki ne dopuščajo vspešnega dela za splošno, osobito gospodarsko blaginjo. Z mnogih strani se je izražala tudi misel, da bi se za bodoče deželnozbornske volitve ponudila kandidatura gospodu dru. Gregorinu, in želja, da bi ta mož racionalnega dela vsprejel kandidturo.

Poularde, race, purani, štajerske kokoši. Racija mast. Slanine, maslo, konzerve. Dnevni dohodi. Cene jako zmerne. — Postrežba na dom.

Trst, ulica Campanile št. 15.

Trgovina s pohištvo Peter Jeraj Trgovina s pohištvo
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfineje vrste
in po jako nizkih cenah.

Neštevilco spričeval dokazuje izbornost in vspeh.

Ako hočete, da Vam lasje zrastejo in postanejo lepi,

Ako hočete, da Vam ne bodo lasje izpadali,

Ako hočete odpraviti z glave luskinje, rabite edino le znamenito

CHININA :: SALUS

Na prodaj v parfimerijah, mirodilnicah in brivnicah v buteljkah po

K 1.20 in K 1.80.

Paziti je na penarjanja.

:::: V pekarni in sladničarni ::::

VINKO SKERK, Trst via Acquedotto 15

in v podružnici via Miramar 9 se dobi vedno svež kruh, najfinejša moka, čokolado, fina dezertna vina v buteljkah, raznovrstne piškote, tudi za čaj. Sprojme se naročila za torte in krokante. — SPECIJALITETA: PUSTNI KROFI.

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Zesa št. 46.

Zaloge:

Piazza Rosario šte. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio šte. 36.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Sanità šte. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio šte. 36.

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 16-58. (Za informacije vprašati 6-70).

Serravallo-vo železnato kina vino

za bolehe otroke in rekonvalescente

Provroča voljo do jedi, utrjuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslovečih zdravnikov v vseh slučajih, kadar je treba se po bolezni ojačiti.

Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 5000 zdravniškimi spričevali.

I. SERRAVALLO

TRST

Velika izbira **Pohištva**

Pohištvo svetlo in temno, spalne in jedilne sobe, divani, obošala, pisalne mize, železne postelje, silke z ročaj, stolice, popolno pohištvo za kuhinje in tudi posamezni komadi.

Trst, via Chiozza 8

(Rudeče table)

VITTORIO DOPLICHER

Najnižje cene.

Dr. ERNEST MENZEL

specijalist za otroške bolezni

prej asistent otroške bolnišnice danaj. poliklinike

sprema od 4.-5. popol.

:: TRST ::

Trg Sv. Caterina šte. 2.

SLOVENCIM NE ZAMUDITE OBISKATI

Pariško prodajalnico obuvala :: :: ::
Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni) (Calzoleria Parigina)

kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gospé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste

Nesrečna družina. Kakor znano, je bil neki R. obsojen v štirinasedmoro ječo, ker je z dinamitom lovil ribe v Soči. Moč dostaja sedaj to kazen. Njegova žena Roža stanuje se svojimi tremi otroci v prav siromašnih razmerah na cesti ob Soči št. 7. Te dni je v Gorici huđ mraz, da bi se malo ogreli, kurili so v kuhinji, ki je ob enem stanovanje, s prenogom, pri čemer se je razvilo toliko plina, da so padli otroci v omedlico. Žena je bila tudi že vsa omamljena, vendar je imela še toliko moči, da je prilezla k vratom, je odprla ter planila na plano, kjer je padla in se nekoliko poškodovala. Sosedje so prihiteli na pomoč ter rešili njo in otroke zadušena.

Pevsko in bralno društvo „Lira“ v Komnu bo imelo v nedeljo 12. t. m. ob 1/2 uri popoldne svoj letni občni zbor s tem le dnevnem redom: 1. Računi za leto 1906 in 1907, 2. Volitev novega odbora. 3. Razno.

Vesti iz Istre.

Kako se troši javen denar! Znano je, da deželni odbor Istre daruje vsako leto 10.000 kron našega denarja zloglasni „Legi“. Med Legine šole spada tudi one v Raklju, Banjolah in Sošičih. Šole v Raklju obiskuje 6 učencev, v Banjolah 16, a v Sošičih 6.

To so fakta. Za tri šole troši Lega najmanj 5000 K na leto. Sedaj pa se vprašamo malo: v kateri namen votira deželni zbor istrski 10.000 K za Lego? Na kateri način se zavaja tudi našega cesarja, da daja svoj podpis na njihove bedastoče?

Vesti iz Kranjske.

V korist družbi sv. Cirila in Metodija priredita veliko veselico z raznovrstnim zanimivim programom združeno ženski poročnici škrlatno-franciskanska in šentjakobsko-trnovska dne 2. februarja v vseh prostorih „Narodnega doma“.

Družbi sv. Cirila in Metodija v Ljubljani je poslal g. I. Perdan v Ljubljani prispevek od družbenih vžgalic za IV. četrtletje 1907 znesek 1500 K.

G. Matko Zabrka v Ljubljani je poslal prispevek od družbenih drož 30 K in za naredni kolek 20 K, skupaj torej 50 K.

Razne vesti.

Gibanje prebivalstva na Reki. Lasko leto se je na Reki poročilo 244 parov, rodilo se je 1636 otrok, umrlo pa 1265 oseb.

Največja mesta na svetu. Pred par dnevi smo poročali, da je štel Dunaj koncem leta 1901 skoraj dva milijona prebivalcev. Razun Dunaja je še pet mest na svetu, ki imajo nad dva milijona prebivalcev in sicer London 4.758.218, New-York 4.285.435, Pariz 2.722.731, Čikago 2.483.641 in Berlin 2.094.269 prebivalcev.

Reforma angleških vseučilišč. — Oskar je Josip Chamberlain koncem 19. stoletja uredil vseučilišče v Birminghamu po vzoru vseučilišč na evropskem kontinentu, se je čim močneje pojavila želja, da se na enak način preustroje tudi vseučilišča v Oxfordu in Cambridgeu. Birminghamski škof je že v minulem zasedanju angleškega parlamenta opozoril na potrebo, da se to važno vprašanje reši, a vlada je obljubila, da bo v isto svrhu imenovan poseben odbor. Glavni vzrok je, da bo možno studij na vseučilišču poveniti, in da bosta vseučilišča v Oxfordu in Cambridgeu pristopna tudi širjim krogom, in da ne bosta samo domena bogatejših in aristokratskih krogov. Kajti samo bogati ljudje zamorejo dati svojim sinovom na leto 11 do 12.000 K, da zamorejo obiskovati vseučilišče. Druga točka, ki zahteva reforme, je nedostatek naučnega načrta.

Pomanjkanje vojaških zdravnikov. V avstro-ogrski armadi manjka zdravnikov. V aktivni službi manjka do 200 višjih zdravnikov, teh bi moralo biti 290, oziroma 276, a v službi jih je samo 92 in še ti so večinoma po vojaških šolah. Med 110 pešpolki ima le sedem polkov predpisano število zdravnikov, večina polkov ima 3, in sedem polkov le po dva zdravnika. Še slabše je pri kavaleriji. Vojna uprava zahteva od delegacij 196.000 K za ustanove medicincev, kar pa ne bo zadostovalo. Zdravniki niso zadovoljni s sedanjimi plačili.

Bivša francoska cesarica Evgenija je odpotovala iz Pariza v Marsilje, odkoder odpluje na otok Cejlon.

Zima. Iz Londona javljajo, da vlada v severni Angleški grozen mraz. V Birminghamu je zmrazilo osem oseb.

V vztočni Rusiji so pa silni snežni meti. Železniški vlaki so ostali v snegu.

Na povratku iz Amerike. Parnik „Caronia“ je vkrcal v New-Yorku 1420 izseljencev, ki so nsmenjeni na Reko.

MALI OGLASI.

Gospodična 50-000 K bi poročila 30-45 letnega poštenega uradnika. — Ponudbe pod „ANINKA“, Glavna pošta, Trst (25)

Iščem službo sluge pri banki ali trgovini. Govorim slovenski nemški in italijanski. Ponudbe pod „Sluga“ na „Inseratni oudelek Edinosti“.

Zavarovalnica goveje živine v Lonjerju

priredi
dne 12. januarja ob 4. uri popol.

redni občni zbor

v prostorih gosp. Andreja Čok
v Lonjerju.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Blagajnika.
4. Volitev predsedništva.
5. Volitev oglednikov.
6. Posamezni nasveti.

Odbor.

„OLLA“

priznan kakor najboljša in nepokosliva vrsta vseh gumijevih higijeničnih predmetov in ribjih mehurjev

DVELETNA GARANCIJA

M. Gál — Trst, Corso 4.

Posiljave po gl. 2, 3, 4, 5.
Delalnica pacov, klinih pasov, elastičnih nogavic, obvez, ravnodrajcev, bergetij in bičet. Irgatorji od gl. 120 naprej.
Tavlatmeri za vrtnice K 2, nav. K — 50.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznana kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaličnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakovrstnem lamarinu.

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opelka olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagona, mast-vaselina za kože, mast za orožje, voščilo za čevlje itd.

Tovarna in plaarna v TRŽIČU (Montefalcone) pri Trstu.

Ljudska posojil. in hranilnica za tržaško občino

v sv. Ivanu pri Trstu regist. zadruga z neomejenim poroštvo.

javlja, da se je preselila v „DOM“ „Obrtnega in konsumnega društva“, št. 810 (pri cerkvi) sv. Ivan

Uradne ure: vsaki dan od 11.—12. dop. in 5.—7. popol., ob nedeljah 11.—12. Ob praznikih se ne uraduje.

Hranilne vloge obrestuje po 4 1/2 % Na 60 dnevno odpoved po 4 1/2 %

Pri višjih vlogah se po dogovoru tudi zvišajo obresti. — Rentni davek plačuje zavod

Priporoča se domače hranilnice (Nabiralnike)

Zavod daje posojila na osebni kredit in vknjižbo.

NAČELSTVO.

Prvi valjčni mlin Josefa Krausa sinovi

Delniška družba v Osjeku.

Glavno zastopstvo

za Trst, okolico, Istro, Goriško in Dalmacijo

Friderik Schwarz, Trst

ulica Valdirivo št. 3

TELEFON 945

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Plazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnicah) — TELEFON št. 952

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2 % in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure popoldne in od 3.—5. popoldne.

Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd

~~~~~ Poštno-hranilnični račun 816-004 ~~~~~

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juscher

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Agencija za najeme ::

:: kupovanje in prodajo

hiš dvorcev in zemljišč
via Arsenale 2-4 (Piazza Verdi)

Telefon 1473

BOGOMIL PINO
bivši urar v Sežani
ima svojo novo
prodajalnico ur

— v TRSTU —
ulica Vincenzo Bellini št. 13
nasproti cerkve sv. Antona novega

Prodaja ob priliki novoletnih praznikov ure, vsakovrstne verižice po pravih tovarniških cenah.

Restavracija Finding

(ALL' ORSO BIANCO)

ulica Cologna šte. 9-13.

Velik prostor s plesno dvorano, vrtom, kegljiščem, biljardom, Seiffert igralno sobo, Separatna sobana za klube in društva. Najpripravljeni lokal za zborovanja, društvene zabave, ženitovanjske pojedine itd. itd. Vsako nedeljo in praznik plesna zabava, pri kateri svira orkester.

— Prostor za 1000 oseb. —

SLIKAR - DEKORATER

Giuseppe de Franceschi

Trst, ul. Ugo Foscolo št. 9

izvršuje vsakojako slikanje sob v različnem modernem skladu

Tapeciranje s papirjem.

DELO DOVRŠNO CENE ZMERNE.

Giulio Zanolla

krojačnica

TRST — ulica Torrente 3a

Izdeluje po meri. — Moderni kroj.

Točna izvršitev. — Cene zmerne.

ANTON SKERL

mehanik, zaprta delavnica.

Trst - Carlo Goldonijev trg II. - Trst

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Načrtovanje in zaloga električnih zvončkov, koles in prodaja gramofonov, zvončkov in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanika delavnica za popraviljanje živalskih strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.

TELEFON št. 1734.

Prodajalnica rokovic in kravat

R. Hubmann

Trst — CORSO št. 19 — Trst

Ustanovljena 1865.

Rokovice glave I. vrste, 2 gumba od gl. 1 naprej.
Rokovice glave visoke od gl. 2 naprej.
Rokovice Dante, ki se dajo prati, 3 gumbi, gl. 1-30.
Rokovice z imita-kože, 3 in več gumbov.
Rokovice glave z dvojnim šivom za dane in dečke.
Rokovice glave z dvojnim šivom za gospode in dečke.
Rokovice od volne na izbero.
Rokovice za kočijaže bolgar z dvojnim šivom gl. 2.

Velika izbira kravat zadnje novosti.

zdelovanje in popraviljanje rokovic v 24. urah.
Prah za gos e tvrde KIELHAUSER v Gradcu, grška Ciprija po 10 nč. zavitek; milo COCOB.

ROGERIJA Josip Zigon

Filijalka na Proseku št. 140

Izber drog, barv, čopičev, pekosti, kartonov, fl. mila. — Zaloga mineralne vode, suha za parkete, na marle pripravljeno, trupa tamarinde, malinevca itd. itd.

Vittorio Valdevit

Delalnica pohištva v modernem kroju

za sobe in kuhinje.

eino priprave na prodajalnici od zruj in znotraj in od zruj stave

TRST — ulica Valle št. 8.

F. Pertot urar

Trst, ulica Poste Nuove 9

Zepne ure najboljsh tovarn

Najnovjšte stenske ure, izbor ur za birno darila. Popravlja po zelo nizkih cenah.